

SERVICIUL PENTRU AFACERI EUROPENE

TRATATUL DE LA LISABONA

**ROLUL PARLAMENTELOR
NAȚIONALE**

Rolul parlamentelor naționale

*este consolidat prin introducerea sau reformularea unor dispoziții având caracter general. Tratatul consacră un **articol special – 12** – pentru parlamentele naționale, contribuția acestora la buna funcționare a Uniunii fiind recunoscută pentru prima dată în istoria tratatelor europene. Parlamentele asigură respectarea **principiului subsidiarității**, în conformitate cu Protocolul privind aplicarea principiilor de subsidiaritate și proporționalitate - **Art. 5 TUE** (Tratatul privind Uniunea Europeană), și „contribuie activ la buna funcționare a Uniunii” - **Art. 12 TUE***

Principalele dispoziții referitoare la implicarea parlamentelor naționale în cadrul UE, incluse în Tratatul de la Lisabona, stipulează că organele legislative ale statelor membre:

- Sunt informate de instituțiile europene în legătură cu actele legislative europene și primesc proiectele de legi direct de la instituțiile UE, în conformitate cu protocolul inclus în Tratat
- Veghează la respectarea **principiului subsidiarității**, în conformitate cu procedurile prevăzute de protocolul privind principiile de subsidiaritate și proporționalitate
- Participă la mecanismele de evaluare a aplicării politicilor Uniunii în cadrul spațiului de libertate, securitate și justiție, fiind asociate la controlul politic privind Europol și la evaluarea activităților Eurojust (Art.70 TFUE – Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Art.88 TFUE și Art. 85 TFUE)
- Participă la procedurile de revizuire a prevederilor tratatelor (Art. 48 TUE)
- Sunt informate în legătură cu cererile de aderare la Uniune (Art. 49 TUE)
- Participă la cooperarea între parlamentele naționale și Parlamentul European, în conformitate cu protocolul privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană.

Clauza de flexibilitate – cf. Art. 308 TEC renumerotat ca 352 TFUE, asigură baza pentru reglementarea la nivelul UE a obiectivelor Comunității pentru care nu există altă bază în Tratat. Principalele schimbări introduse de Tratatul de la Lisabona sunt următoarele:

- ❑ **Comisia Europeană** va semnala parlamentelor naționale posibilitatea exercitării mecanismelor care vor fi prezentate în cele două protocoale specifice
- ❑ **Articolul 308 TEC**, care în prezent se aplică doar în cazul primului pilon (politici comunitare: piața internă, agricultură, rețele trans-europene, educație, cercetare, protecția consumatorilor, imigrația clandestină, azil, politici sociale, mediu etc.), se va aplica tuturor politicilor Uniunii, mai puțin politicii externe și de securitate comună.

***PROTOCOLUL NR. 1 PRIVIND
ROLUL PARLAMENTELOR IN
UE***

Transmiterea actelor legislative comunitare și termenul pentru procedura de examinare parlamentară („scrutiny”)

Protocolul privind rolul parlamentelor naționale în UE prevede că organele legislative din statele membre UE primesc proiectele de acte legislative direct de la Comisia Europeană (sau de la un grup de state membre, Parlamentul European, Curtea de Justiție, Banca Centrală Europeană, Banca Europeană de Investiții).

Indirect, rezultă că transmiterea acestora de către guvern nu mai este o condiție obligatorie pentru declanșarea mecanismului de *scrutiny* de către parlamentele naționale.

În timp ce Protocolul privind rolul parlamentelor naționale conform Tratatului de la Amsterdam, în vigoare, se aplică documentelor de consultare ale Comisiei (cărți verzi, albe și comunicări), Tratatul de la Lisabona prevede în plus transmiterea: programului legislativ anual, a oricărui alt instrument de programare legislativă sau de strategie politică, a proiectelor de acte legislative emise de Parlamentul European sau de un grup de state membre, a agendelor și minuterilor Consiliului, precum și raportul anual al Curții de Conturi.

Într-un parlament bicameral, dreptul de a primi aceste acte legislative se aplică ambelor camere.

Noul Protocol *întărește dispoziția privind termenul de 8 săptămâni* între publicarea unui proiect de act legislativ UE și introducerea sa pe agenda Consiliului, pentru ca fiecare parlament național să efectueze procedura de examinare parlamentară („*scrutiny*”).

Cooperarea interparlamentară

Titlul II al Protocolului Lisabona pune baze noi privind cooperarea între parlamentele naționale și Parlamentul European. Conform Tratatului de la Amsterdam, Conferința organelor parlamentare specializate în afaceri europene (COSAC) poate comunica cu Parlamentul European, Consiliul și Comisia, iar contribuțiile sale nu angajează parlamentele naționale și nu ating pozițiile acestora. Prin Tratatul de la Lisabona, *COSAC a primit alte două competențe* :

- Promovarea schimbului de informații și a celor mai bune practici parlamentare
- Organizarea conferințelor interparlamentare

Rolul consolidat exercitat de parlamentele naționale, conform Tratatului de la Lisabona este susținut de modalitatea de intervenție în cadrul controlului de subsidiaritate.

***PROTOCOLUL NR. 2 PRIVIND
APLICAREA PRINCIPIILOR DE
SUBSIDIARITATE ȘI
PROPORȚIONALITATE***

Conform Articolului 5 TUE din Tratatul de la Lisabona, referitor la subsidiaritate, Uniunea nu va putea acționa decât în condițiile în care obiectivele propuse nu pot fi îndeplinite în mod suficient de Statele Membre, atât la nivel local, cât și regional. În ceea ce privește proporționalitatea, conținutul și forma acțiunii Uniunii nu va depăși ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor Tratatelor.

*Tratatul de la Lisabona extinde mecanismul de control al subsidiarității prin introducerea a două proceduri distincte, diferențiate în raport cu gradul de implicare a parlamentelor în respingerea unui act legislativ – **cartonașul galben și cartonașul portocaliu.***

Mecanismul de aplicare propus privind principiile de subsidiaritate și proporționalitate este constituit din trei etape succesive și dă dreptul parlamentelor naționale să-și exprime opiniile privind subsidiaritatea direct la instituția europeană care a generat legislația.

Cartonașul galben

În vederea aplicării acestui mecanism, *fiecare parlament național dispune de două voturi* iar într-un sistem bicameral, fiecare cameră dispune de un vot.

- ❑ *Într-un interval de maximum 8 săptămâni de la transmiterea unui proiect de act legislativ, orice cameră a unui parlament național poate adresa instituțiilor europene un aviz motivat, în care prezintă motivele pentru care estimează că textul nu respectă principiul subsidiarității. Instituțiile Uniunii țin cont de avizele motivate care le sunt adresate.*
- ❑ *Proiectul legislativ trebuie reexaminat de Comisie în cazul în care cel puțin o treime din totalul voturilor atribuite parlamentelor naționale prezintă un aviz motivat în acest sens.*
- ❑ *Pentru textele referitoare la cooperarea polițienească și la cooperarea judiciară în materie penală, proiectul de act normativ trebuie reexaminat în cazul în care cel puțin un sfert din parlamentele naționale adresează un aviz motivat în acest sens.*

Comisia Europeană sau alt inițiator (Parlamentul European, Curtea de Justiție, Banca Centrală Europeană sau Banca de Investiții) decide motivat asupra menținerii, modificării sau retragerii proiectului.

Cartonașul portocaliu

- ❑ Acest mecanism se aplică numai la *procedura legislativă ordinară*, implicând formarea unui prag mai sever pentru reexaminarea proiectului de către Comisie. Astfel, în cazul în care se constituie *o majoritate de voturi (28) împotriva unei propuneri legislative, Comisia este obligată să procedeze la revizuirea acesteia*. Propunerea poate fi menținută, amendată sau retrasă.
- ❑ În cazul în care *Comisia decide totuși să mențină propunerea de act legislativ, Consiliul și Parlamentul European trebuie să se pronunțe asupra compatibilității acesteia cu principiul subsidiarității*.
- ❑ În cazul în care *Consiliul UE (cu majoritatea a 55% din membrii săi) sau Parlamentul European (cu majoritate simplă) dau un răspuns negativ cu privire la această compatibilitate, proiectul va fi retras*.

După adoptarea unui text, Curtea de Justiție poate fi sesizată de un stat membru cu un recurs privind încălcarea principiului subsidiarității, recurs care poate fi înaintat de unul din parlamentele naționale sau de una din camerele unui parlament bicameral. Recursul este prezentat, în mod oficial, de guvernul Statului Membru.